

NOCTUA

SIVE

NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

Kiadja az Állatorvostudományi Egyetem, Hutýra Ferenc Könyvtár, Levéltár és Múzeum

23. évfolyam
(2019)
1. számIfj. Vastagh György-
vándorkiállítás

2019. március 6-án dr. Sótonyi Péter rektor nyitotta meg az egy hónapra az Állatorvostudományi Egyetem kiállítótermébe látogató, „Nem csak állatszobrász” című ifj. Vastagh György-émléki-kiállítást.

A szűk egy hónap alatt a dr. Matits Ferenc és dr. Szöllősy Gábor által megalkotott forgatókönyv alapján készült 18 nagy méretű tábla mellett múzeumunk néhány csodálatos állatszobrát is megtekinthették az érdeklődők. A kiállítás végigvezette a látogatót ifj. Vastagh György életén és művészetén.

A művész számunkra legkedvesebb témájának alkotásaiból, az állatszobrokból az Állatorvostörténeti Gyűjteményben található az egyik legszebb kollekciónak egy része az új egyetemtörténeti kiállításon folyamatosan meg is tekinthető.

Az állatszobrokról Monostori Károly ezekkel a szavakkal adott hírt az Állategészség című folyóirat hasábjain 1901-ben: „A milleniumi kiállítás alkalmán köszönhetjük, hogy egyik hazai szobrászunk, ifj. Vastagh György, küllemre és fajta tulajdonságokra karakteres állatmodellek készítésére adta magát, valóban meg sem mérhető szolgálatot tevén ezzel az ügynek.”

A megújuló könyvtár
bemutatása

2019. március 6-án a kiállítás megnyitóján hivatalosan is bemutatásra kerültek a könyvtár megújuló olvasói terei is. Ezen apropóból szeretnénk most megosztani az új olvasói terek kapcsán a nyitás óta eltelt idő alatt szerzett tapasztalatainkat.

Földszinti előtér – fogadótér

Az új, üvegezett könyvespolcokkal, a rajtuk elhelyezett régi könyvekkel, kiállítási tárgyakkal és az akváriummal körülvett kanapéval és asztallal berendezett előtér kellemes hangulatú, szép fogadóhelyé vált. Az olvasók, látogatók szívesen ülnek le beszélgetni, pihenni, kikapcsolódni, kiszakadva a folytonos rohanásból. Az itt megtartott halványabb, többnyire sárgás fényű világítás segít felidézni a régi korok könyvtárait és az egyetem István utcai campusra költözésének magasztos, ugyanakkor a napi munkára koncentrááló miliójét.

Díszterem

A hajdan volt kórbontani múzeum, a későbbi díszterem, ahol egykor táncmulatságokat rendeztek, már több mint 30 éve a könyvtár olvasóterme. A korábbi rektorok festményeivel és az egykori különleges kovácsoltvas csillár rekonstruált másával díszített tér most ismét a régi fényben ragyog és fogadja az olvasókat.

A meglévő olvasói terek a korábbi használói elégedettségmérések eredményeinek figyelembevételével, a bútorok cseréje és elrendezése révén kényelmesebbé és a statikailag megengedhető maximális számú olvasói hellyel és könyvmennyiséggel számolva lettek átalakítva.

A könyvtárosok pultja a felújítás után a díszterem sarkából elköltözött, a hallgatói igényekre és a saját tapasztalatainkra reflektálva. Az elmúlt fél év benyomásai alapján ez egy nagyon fontos és hasznos változtatás volt. A hallgatók, látogatók kiszolgálása ugyanis így már nem zavarja az olvasóterem csendjét, aminek következtében egy teljesen halk, egyéni felkészülésre alkalmas tanuló övezet alakult ki a díszteremben. A csendet maga a helyzet teremti meg és tartja fenn, minden külső beavatkozás nélkül, ami mind az olvasók, mind a könyvtárosok szempontjából kedvező.

Az új bútorzatba szerelt további konnektorok kihasználtsága igen jó, a látogatók nagy része ugyanis saját eszközökkel érkezik, amelyek egy egész napos tanulás alatt bizony töltésre szorulnak.

Szolgáltatási pont

Távolabb a csendes olvasótól kialakításra került az új Szolgáltatási pont, amely megközelíthető a folyosóról közvetlenül, illetve a régi bejárat, a díszterem irányából is.

Itt történik a tájékoztatás, a beiratkozás, a kölcsönzés, itt található az önkölcsönző pult és a fénymásoló-szkennelők is. Ez lett a könyvtárosok fő bázisa

a látogatók által elérhető térben. Innen könnyen megközelíthetők a számítógépek éppúgy, mint az olvasóterem polcai és a folyóirat-olvasó.

Számítógépek és folyóirat-olvasó

A számítógépek és a folyóirat-olvasó osztozik a könyvtár emeletének utolsó 2-3 helyiségén. Az oktatóterem továbbra is 10 számítógéppel, a megszokott elrendezéssel, de megújított bútorzattal és infrastruktúrával várja a kutatókat, tanulni vágyókat.

Az elmúlt évtizedben, de lehet, hogy inkább negyed században jelentősen átalakult a könyvtár folyóirat-előfizetési stratégiája. A nyomtatott folyóiratok előfizetését évről évre nagyobb arányban váltja fel az elektronikus forma előfizetése. Ez bátorított minket arra, hogy a számítógépes terméket kombináljuk a folyóirat-olvasóval, amely így kettős funkciót lát el.

Olvasójegy bevezetése

A könyvtár felújítása-megújítása során most érkezett el a pillanat, hogy az eddig megszokottak helyett olvasójeggyel lássuk el beiratkozott, kölcsönző olvasóinkat. Az új kártya formátumú olvasójegyet mindenki a következő személyes kölcsönzésekor kapja meg.

A bevezetés szorosan kapcsolódik ahhoz a technológiai változáshoz, hogy a könyvekbe RFID-azonosítók kerültek, továbbá reményeink szerint hamarosan elindíthatjuk az önkölcsönző pult használatát is, ahol mindenki saját maga veheti ki a kívánt könyveket, ellenőrizheti meglévő kölcsönzéseit.

ÁLLATORVOSTUDOMÁNYI
EGYETEM

Vasstagh 150

NEM CSAK
ÁLLATSZOBRA SZ.
NOT JUST AN
ANIMAL SCULPTOR

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI
MÚZEUM ÉS KÖNYVTÁR
BUDAPEST | VAJDAHUNYADVÁR

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Herend

MNG

WWW.MMGM.HU • INFO@MMGM.HU • +36 1 363-1117

Új és régi adatbázisok és folyóiratcsomagok a könyvtárban

Az idei évben változott az egyetemi adatbázis- és folyóiratcsomag-előfizetés, amelyről szeretnénk most rövid tájékoztatást adni minden érdeklődőnek.

Az Akadémiai Kiadó folyóiratcsomagja

74 darab, az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelenő hazai és nemzetközi folyóirat hozzáférést tartalmazza, köztük az Acta Veterinaria Hungaricát is. A teljes 2019-es címlista elérhető a kiadó honlapján: https://akademai.hu/info/eisz_folyoiratok

Arcanum Digitális Tudománytár (ADT)

Mint honlapjukon is írják: „Több száz szakfolyóirat, közlöny, akadémiai közlemény, évkönyv, heti- és napilap, lexikon és kézikönyv található meg teljes szöveggel a magyar tartalmakat biztosító adatbázisban. Az ADT a 19–20. századi hungarikumok egyik legnagyobb

online gyűjteménye, a magyar művelődés-, társadalom- és gazdaságtörténet fontos forrása. A gyűjtemény anyaga nagyrészt 20. századi kiadványokból áll össze, de bőségesen található 19. századi és ritkábban 21. századi szövegeket is.”

Cambridge University Press (CUP) Journals – Agriculture Collection

A Cambridge-i Egyetem gondozásában megjelenő mezőgazdasági vagy ahhoz kapcsolódó 34 folyóiratot tartalmazó csomag. Olyan folyóiratokat tartalmaz, mint a Journal of Applied Animal Nutrition, a Journal of Dairy Research, a Journal of Helminthology, a Parasi-

tology, a World's Poultry Science Journal stb.

Clarivate – Web of Science (WoS)

A Clarivate Analytics kiadó hivatkozás-kereső bibliográfiai adatbázisa. A nemzetközileg is a folyóiratok értékelésére használt impaktfaktor számítása a WoS-ban található idézések alapján történik. Referálja a Magyar Állatorvosok Lapja és az Acta Veterinaria számait.

Clarivate – Journal and Highly Cited Data (JHCD)

Mint írják: „a Clarivate Analytics tudományometriai adatbázisa a Journal Citation Reports (JCR) és az Essential Science Indicators (ESI) adatbázisok közös, továbbfejlesztett felülete. Az egyes tudományometriai mérőszámok között megtalálható benne a folyóiratok impakt faktora is.”

EBSCO Academic Search Complete

8800 nemzetközi folyóirat és magazin cikkei kereshetők benne számtalan tudományterületről, köztük az állattudomány, a biológia, az állatorvoslás és a zoológia területéről.

Food Science and Technology Abstracts (FSTA)

Az FSTA az élelmiszer-tudomány, élelmiszer-biztonság több mint 1,2 millió bibliográfiai adatát tartalmazó adatbázisa.

Science Magazine

A Science lapcsalád folyóiratainak cikkeihez biztosít hozzáférést. Elérése: <http://www.sciencemag.org/>

Springer folyóiratok

Továbbra is előfizetésre került a Springer Nature kiadó folyóirat-gyűjteménye.

Wiley Online Library

A Wiley kiadótól származó, a korábbi években előfizetett folyóiratok helyett az idei évben a teljes folyóirat-portfólió, több mint 1500 tudományos folyóirat került előfizetésre az EISZ keretében. A csomag tartalmazza például a következő folyóiratokat: Animal Genetics, Equine Veterinary Journal, Journal of Small Animal Practice, Journal of Veterinary Emergency and Critical Care, Journal of Veterinary Internal Medicine, Journal of Veterinary Pharmacology and Therapeutics, Reproduction in Do-

mestic Animals, Veterinary Anaesthesia and Analgesia, Veterinary Radiology & Ultrasound stb.

CAB Abstracts

Az eddig az EISZ keretében, konzorciális formában beszerzett CAB Abstracts adatbázis előfizetésére sajnos nem jött össze a megfelelő számú konzorciumi résztvevő, így 2019-re az Állatorvostudományi Egyetem saját hatáskörben, a CABI kiadónál közvetlenül fizeti elő a CAB adatbázist és vele együtt a Vet-MedResource-t.

World of Learning

Az adatbázis gyűjti és közzéteszi a világ felsőoktatási intézményeinek adatait, mint az intézmény neve, címe, a vezetőik neve, további telefonszámok, az intézmény kora, a könyvtár nagysága stb. A WoL több mint 36 000 egyetemről, főiskoláról, művészeti és zenei iskoláról, könyvtárakról stb. tartalmaz információt.

Elsevier – Scopus és Science Direct

2019. január 11-től az eddig az EISZ keretében előfizetett Scopus adatbázis és a ScienceDirect felületén elérhető folyóiratok hozzáférése országosan megszűnt. További tárgyalásokról egyelőre nincs hír.

A 2013 előtti ScienceDirect-előfizetések tartalmaztak utólagos hozzáférési jogosultságot (Post Termination Access), amelynek keretében egyes folyóiratok 2013-tól visszamenőleg elérhetőek maradtak.

Kurittyol-karattyol

Amikor gyermekkoromban az otthonomtól távol, idegen helyeken, táborokban, nyaraláskor tudakolták tőlem, hogy hol lakom, önérzetesen válaszoltam: hát Kurityánban! Kukutyint mondtál? Zabot is hegyeztek? – kérdeztek vissza. Nem. Egy kis Borsod megyei falut említettem. Volt, aki viccesnek tartotta, volt, aki különlegesnek, vagy épp mesebelinek.

A településnév 1280-ban fordul elő először *Koryth* alakban, és feltehetőleg szláv eredetű, teknőben, völgyben lakó emberekre utal. Mivel egy Korit-völgyet (Korithweld) is említenek az oklevélben, valószínű, hogy földrajzi eredetű falu-

név. Egyéb ismeretre mostanáig kellett várnom.

A szakirodalom tanulmányozása során figyeltem fel egy adatra: Magyar-Kossa Gyula *Magyar orvosi emlékek* (1929) c. könyvében így ír az *Orvosi gyakorlat a régi Magyarországon* c. fejezetben: a kuruzslók egyik fajtája a városról városra látogató vásáros kurittoló vagy kurittyoló orvos. *A kurittyolni* annyit is jelenthet, hogy „kurjongatni, nagy hangon beszélni”.

A kurittyoló gúnyneve a kontárkodó gyógyítónak, ki holmi rejtélyes szerekkel orvosolja a betegeket, valamint oly orvosnak is, ki hivatását nem a tudomány elvei szerint gyakorolja, hanem kontárkodva – olvasom máshol.

A kurittyoló orvos jellegzetes képviselője az ún. olejkár. Ezek az elsősorban Felvidékről származó, főleg saját készítésű gyógyító kenőccsel, illóolajokkal, gyógyfüvekkel kereskedő, magukat „*vengerszki doktor*”-nak nevező vándortótok bekalandozták egész Európát. A *pinus cembra*-ból párolt kárpáti balzsam (*Balsamum Carpathicum*) volt a legkelendőbb: a franciáknál „baume de Hongrie”, az angoloknál „Hungarian balsam” néven. 1786 előtt kb. 3000 olajos tót rőtta az utakat. Bár többször szabályozták-korlátozták őket, csak az I. világháború utáni határozat vetett véget tevékenységüknek.

Az olejkárok sippal és kúrttel próbálták magukat és portékájukat eladni. Nem csoda, hiszen kiabálniuk is kellett, hogy már messziről hallják, hogy ők most épp erre járnak. Többször elismételve, kántálva, tukmálva, mantázva kínálhatták a portékát, hosszan karattyolva-kuruttolva annak előnyeit (és gondosan elhallgatva hátrányait)... Íme, itt érhetjük tetten a „középkori fogyasztói agy mosást”. Mi más lenne ez, mint a városok, falvak főterén, utcáin, kapualjakban, szabadban tartott nyilvános, előre nem meghirdetett termékbe mutató?! A nép azonban bízott bennük (a középkorban jobban, mint az orvosokban!), s az olejkárok ezt felhasználva, a jövedelmüket a kereskedésen túl kuruzslással is szaporították.

Bár Kurityán, a szülőföldem jóval délebbre van az olejkárok klasszikus „kirajzási helyétől”, a neve alapján igencsak kapcsolatba hozható velük. Röviden: az önérzet mostanában ki-

(VA)